

VALSTYBINĖ ENERGETIKOS REGULIAVIMO TARYBA

NUTARIMAS

DĖL VALSTYBINĖS KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJOS 2012 M. RUGSĖJO 14 D. NUTARIMO NR. O3-229 „DĖL ELEKTROS ENERGIJOS KAINOS IR REZERVINĖS GALIOS UŽTIKRINIMO PASLAUGŲ KAINŲ NUSTATYMO METODIKOS PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO

2019 m. lapkričio 14 d. Nr. O3E-715
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 8 straipsnio 11 dalies 2 punktu ir Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 68 straipsnio 1 dalimi bei atsižvelgdama į Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos (toliau – Taryba) Dujų ir elektros departamento Rinkos plėtros ir stebėsenos skyriaus 2019 m. lapkričio 14 d. pažymą Nr. O5E-652 „Dėl Elektros energijos kainos ir rezervinės galios užtikrinimo paslaugų kainų nustatymo metodikos pakeitimo“, Taryba n u t a r i a:

Pakeisti Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2012 m. rugsėjo 14 d. nutarimą Nr. O3-229 „Dėl Elektros energijos kainos ir rezervinės galios užtikrinimo paslaugų kainų nustatymo metodikos patvirtinimo“ ir jį išdėstyti nauja redakcija:

„VALSTYBINĖ ENERGETIKOS REGULIAVIMO TARYBA

NUTARIMAS

DĖL ELEKTROS ENERGIJOS KAINOS, REZERVINĖS GALIOS IR IZOLIUOTO ELEKTROS ENERGETIKOS SISTEMOS DARBO UŽTIKRINIMO PASLAUGŲ KAINŲ NUSTATYMO METODIKOS PATVIRTINIMO

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 8 straipsnio 11 dalies 2 punktu ir Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 68 straipsniu bei atsižvelgdama į Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos (toliau – Taryba) Dujų ir elektros departamento Elektros skyriaus 2012 m. rugsėjo 7 d. pažymą Nr. O5-207 „Dėl Elektros energijos kainos ir rezervinės galios užtikrinimo paslaugų kainų nustatymo metodikos patvirtinimo“, Taryba n u t a r i a:

Patvirtinti Elektros energijos kainos, rezervinės galios ir izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo užtikrinimo paslaugų kainų nustatymo metodiką (pridedama).“

Tarybos pirmininkė

Inga Žilienė

PATVIRTINTA

Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės
komisijos 2012 m. rugsėjo 14 d. nutarimu Nr. O3-229
(Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos
2019 m. lapkričio 14 d. nutarimo Nr. O3E-715
redakcija)

ELEKTROS ENERGIJOS KAINOS, REZERVINĖS GALIOS IR IZOLIUOTO ELEKTROS ENERGETIKOS SISTEMOS DARBO UŽTIKRINIMO PASLAUGŲ KAINŲ NUSTATYMO METODIKA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Elektros energijos kainos, rezervinės galios ir izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo užtikrinimo paslaugų kainų nustatymo metodika (toliau – Metodika) reglamentuoja parduodamos elektros energijos kainos, rezervinės galios bei izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo ir (ar) totalios elektros energetikos sistemos avarijos prevencijos ar likvidavimo užtikrinimo paslaugų kainų nustatymą Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo ir jų apimčių nustatymo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. 916 „Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo ir jų apimčių nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas), 7.3 ir 7.4 papunkčiuose nurodytas paslaugas teikiantiems gamintojams bei elektros energijos gamintojams ir nepriklausomiems tiekėjams, turintiems didelę įtaką elektros energijos rinkoje ir (ar) rezervinės galios paslaugų rinkoje, kurie dėl veiksmingos konkurencijos trūkumo gali taikyti pernelyg dideles kainas arba naudoti kainų spaudimą, tuo darydami žalą rinkos dalyviams bei gamintojams, kurie teikia izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo ir (ar) totalios elektros energetikos sistemos avarijos prevencijos ar likvidavimo užtikrinimo paslaugas ir kurių kainos reguliuojamos Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatyme nustatyta tvarka.

2. Vadovaudamiesi Metodika elektros energijos gamintojai, teikiantys Aprašo 7.3 ir 7.4 papunkčiuose nurodytas paslaugas, gamintojai ir nepriklausomi tiekėjai, turintys didelę įtaką rinkoje, bei gamintojai, kurie teikia izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo ir (ar) totalios elektros energetikos sistemos avarijos prevencijos ar likvidavimo – ir kurių kainos reguliuojamos Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatyme nustatyta tvarka – vykdo apskaitos atskyrimą ir sąnaudų paskirstymą, rengia ir teikia elektros energijos kainos viršutinės ribos nustatymo projektą bei rezervinės galios užtikrinimo paslaugų kainų viršutinių ribų nustatymo projektus Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai (toliau – Taryba). Vadovaujantis Metodika ir atsižvelgiant į elektros energijos gamintojų, nepriklausomų tiekėjų pateiktus atitinkamus projektus, Taryba nustato elektros energijos kainos ir rezervinės galios užtikrinimo paslaugų kainų viršutinės ribas elektros energijos gamintojams, teikiantiems Aprašo 7.3 ir 7.4 papunkčiuose nurodytas paslaugas, gamintojams ir nepriklausomiems tiekėjams, turintiems didelę įtaką rinkoje bei gamintojams, kurie teikia izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo ir (ar) totalios elektros energetikos sistemos avarijos prevencijos ar likvidavimo užtikrinimo paslaugas ir kurių kainos reguliuojamos Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatyme nustatyta tvarka.

3. Metodikos tikslas – nustatyti skaidrius, objektyvius ir nediskriminuojančius elektros energijos ir rezervinės galios užtikrinimo paslaugų kainodaros principus.

4. Metodikoje vartojamos sąvokos:

4.1. **Asmuo** – elektros energijos gamintojas, teikiantis Aprašo 7.3 ir 7.4 papunkčiuose nurodytas paslaugas, gamintojas arba nepriklausomas tiekėjas, motyvuotu Tarybos sprendimu

pripažintas turinčiu didelę įtaką elektros energijos rinkoje ir (ar) rezervinės galios užtikrinimo paslaugų rinkoje bei gamintojas, kuris teikia izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo ir (ar) totalios elektros energetikos sistemos avarijos prevencijos ar likvidavimo paslaugas ir kurio kainos reguliuojamos Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatyme nustatyta tvarka.

4.2. Reguliavimo apskaitos (apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo) sistema – veiklos apskaitos sistema, apimanti apskaitos atskyrimą ir sąnaudų paskirstymą, suformuota ir naudojama reguliavimo tikslais.

5. Kitos šioje Metodikoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos energetikos įstatyme, Elektros energetikos įstatyme taip pat kituose įstatymuose ir teisės aktuose.

II SKYRIUS APSKAITOS ATSKYRIMAS

6. Asmenys, išskyrus Asmenis, kuriems pagal Metodikos 22, 23, 31 ir 32 punktų reikalavimus yra nustatyta tretinio aktyviosios galios rezervo paslaugos kainų viršutinė riba arba izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo paslaugos kainos viršutinė riba, rengia reguliavimo apskaitos sistemą ir teikia Tarybai reguliuojamos veiklos ataskaitas vadovaudamiesi Elektros energetikos įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašu, patvirtintu Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2018 m. gruodžio 21 d. nutarimu Nr. O3E-468 „Dėl Elektros energetikos įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašo patvirtinimo“ (toliau – Sąnaudų aprašas).

III SKYRIUS SĄNAUDŲ NUSTATYMAS

7. Asmuo, teikdamas Tarybai reguliuojamų paslaugų (produktų) kainų nustatymo projektus, veikloje patiriamas sąnaudas nustato pagal Sąnaudų aprašo ir Metodikos reikalavimus. Asmuo, teikdamas Tarybai reguliuojamų paslaugų (produktų) kainų nustatymo projektus, privalo:

7.1. suskirstyti teikiamas sąnaudas į Metodikos 8 punkte nurodytas sąnaudų grupes. Asmuo, užtikrindamas sąnaudų paskirstymo principų įgyvendinimą, gali skirstyti sąnaudas į detalesnes grupes, nei nurodyta šios Metodikos 8 punkte;

7.2. užtikrinti, kad būtų galimybė patikrinti sąnaudų pateikimo išsamumą bei sąnaudų prognozių sudarymo prielaidas.

8. Asmens, teikiančio Tarybai reguliuojamų paslaugų (produktų) kainų nustatymo projektus, patiriamos sąnaudos turi būti suskirstomos bent į šias sąnaudų grupes:

- 8.1. kuro elektros energijos gamybai sąnaudos;
- 8.2. apyvartinių taršos leidimų įsigijimo sąnaudos;
- 8.3. reagentų nusierinimo sąnaudos;
- 8.4. elektros energijos įsigijimo sąnaudos;
- 8.5. nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos;
- 8.6. remonto ir aptarnavimo sąnaudos;
- 8.7. personalo sąnaudos;
- 8.8. mokesčių sąnaudos;
- 8.9. finansinės sąnaudos;
- 8.10. administracinės sąnaudos;
- 8.11. rinkodaros ir pardavimų sąnaudos;
- 8.12. gamtinių dujų tiekimo saugumo papildomos dedamosios prie gamtinių dujų perdavimo kainos sąnaudos;
- 8.13. kitos sąnaudos.

9. Sąnaudos, kurių apimtis per ataskaitinį laikotarpį priklauso nuo pagamintos elektros energijos kiekio per tą laikotarpį, laikomos kintamomis sąnaudomis (šios Metodikos 8.1–8.4 papunkčiuose nurodytos sąnaudų grupės). Sąnaudos, kurių apimtis per ataskaitinį laikotarpį nepriklauso nuo pagaminto ar nupirkto elektros energijos kiekio per tą laikotarpį, laikomos pastoviomis sąnaudomis (šios Metodikos 8.5–8.13 papunkčiuose nurodytos sąnaudų grupės).

10. Skaičiuodamas ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudas Asmuo privalo taikyti Sąnaudų apraše nustatytus ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) skaičiavimo laikotarpius.

11. Jeigu Asmuo teikia skirtingas paslaugas (produktus), skaičiuodamas sąnaudas pagal šią Metodiką, jis, laikydamasis priežastingumo principo, privalo ataskaitinio laikotarpio sąnaudas paskirstyti atskiroms paslaugoms (produktams). Jei tiesioginis paskirstymas nėra galimas, Asmuo, ataskaitinio laikotarpio sąnaudas paskirstydamas atskiroms paslaugoms (produktams), privalo naudoti atitinkamus sąnaudų kriterijus. Nustatydamas sąnaudų kriterijų dydžius Asmuo turi laikytis priežastingumo principo.

12. Asmuo visas patiriamas sąnaudas galutinių paslaugų (produktų) atžvilgiu privalo priskirti vienai iš šių kategorijų:

12.1. tiesioginių sąnaudų kategorijai priskiriamos sąnaudos, kurių atsiradimą (susiformavimą) ir apimtį lėmė konkreti paslauga (produktas) bei jų apimtis ataskaitiniu laikotarpiu;

12.2. netiesioginių sąnaudų kategorijai priskiriamos sąnaudos, kurių atsiradimą (susiformavimą) lėmė keleto paslaugų (produktų) grupė, vidinis procesas ar jų grupė ir kurių sąsajumas su konkrečiomis paslaugomis (produktais) yra netiesioginis;

12.3. bendrųjų sąnaudų kategorijai priskiriamos sąnaudos, kurios su konkrečiomis paslaugomis neturi nei tiesioginio, nei netiesioginio sąsajumo, tačiau kurių atsiradimą (susiformavimą) lėmė poreikis užtikrinti Asmens organizacinės veiklos nepertraukiamumą, saugumą, stabilumą;

13. Tiesioginių sąnaudų kategorijos sąnaudų straipsnius Asmuo turi paskirstyti toms paslaugoms (produktams), kurios tiesiogiai nulėmė tų sąnaudų atsiradimą (susiformavimą).

14. Netiesioginių sąnaudų kategorijos straipsnius Asmuo per sąnaudų centrus turi paskirstyti toms paslaugoms (produktams), jų grupėms, verslo vienetams, kurie netiesiogiai bendrai lėmė tų sąnaudų atsiradimą (susiformavimą). Asmuo, paskirstydamas netiesiogiškas sąnaudas, turi užtikrinti priežastingumo principo įgyvendinimą.

15. Bendrųjų sąnaudų, kurioms Asmuo, vadovaudamasis priežastingumo principu, turi priskirti kaip galima mažiau sąnaudų, ir kurios bet kuriuo atveju turi sudaryti ne daugiau kaip 10 proc. paskirstytinų sąnaudų, kategorija paskirstoma verslo vienetams ir paslaugoms (produktams) pagal atitinkamam verslo vienetui ir konkrečiai paslaugai (produktui) priskirtą tiesioginių ir netiesioginių sąnaudų sumą.

16. Asmeniui, vykdančiam sąnaudų paskirstymą, reguliuojamų kainų paslaugoms (produktams) ir atitinkamiems verslo vienetams, į kurių sudėtį įeina reguliuojamų kainų paslaugos (produktai), draudžiama priskirti šias sąnaudas (Asmuo šias sąnaudas gali priskirti kitoms, nereguliuojamoms paslaugoms (produktams) ir atitinkamiems verslo vienetams):

16.1. beviltiškų skolų, baudų, delspinigių sąnaudas;

16.2. paramos, labdaros, švietimo sąnaudas;

16.3. tantjemų išmokas;

16.4. narystės, stojamųjų įmokų sąnaudas;

16.5. patirtas palūkanų sąnaudas;

16.6. reprezentacijos sąnaudas;

16.7. reklamos, rinkodaros sąnaudas, išskyrus, vadovaujantis teisės aktais, privalomas informavimo veiklos sąnaudas bei Asmens tinklalapio palaikymą;

16.8. koncesijos, elektros ūkio turto nuomos užmokesčių (mokesčių) sąnaudas, nesusijusias su reguliuojamų kainų paslaugų (produktų) teikimu, t. y. sąnaudas, kurios nebūtų susidariusios, jei reguliuojamą veiklą vykdytų turto savininkas;

16.9. likviduoto, nurašyto, esančio atsargose (išskyrus privalomą atsargų rezervą ir su juo susijusias sąnaudas), užkonservuoto ilgalaikio turto sąnaudas;

16.10. nebaigtos statybos ilgalaikio turto sąnaudas;

16.11. nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudų dalį, priskaičiuojamą nuo ilgalaikio turto vienetų vertės, sukurtos už Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšas, taip pat sukurtos už dotacijų, subsidijų lėšas;

16.12. nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudų dalį, priskaičiuojamą nuo ilgalaikio turto vienetų vertės pokyčio, susijusio su perkainojimu, veikla;

16.13. nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudas nuo ilgalaikio turto vertės, sukurtos įvykdžius investicijų projektus, kurie teisės aktų nustatyta tvarka nebuvo suderinti su Taryba;

16.14. nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudas nuo plėtros darbų iki ilgalaikio turto vienetų, kurių formavimui buvo atliekami plėtros darbai, eksploatacijos pradžios;

16.15. nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudas nuo prestižo, investicinio turto, finansinio turto.

17. Asmuo investicijų grąžą turi konkrečioms paslaugoms (produktams) paskirstyti pagal atitinkamos paslaugos (produkto) teikimui naudojamo ilgalaikio materialaus ir nematerialaus turto vertę.

18. Nustatant investicijų grąžą Asmenims, išskyrus Asmenis nurodytus Metodikos V skyriuje, atsižvelgiama į protingumo kriterijų atitinkančios investicijų grąžos normą r (proc.) ir reguliuojamoje veikloje naudojamo ilgalaikio materialaus ir nematerialaus turto vertę, priskirtiną reguliuojamai paslaugai (produktui), pagal formulę:

$$ROI_i = r * RAB_i \quad (1)$$

kur:

ROI_i – investicijų grąža, priskirtina paslaugai (produktui), Eur;

i – reguliuojamų kainų paslauga (produktas);

r – protingumo kriterijų atitinkanti investicijų grąžos norma, proc.;

RAB_i – reguliuojamoje veikloje naudojamo ilgalaikio materialaus ir nematerialaus turto vertė, priskirtina paslaugai (produktui), Eur.

19. Reguluojamai paslaugai vykdyti būtino turto vertė apskaičiuojama įvertinant:

19.1. ilgalaikio materialaus ir nematerialaus turto vienetų vertę (reguluojamos paslaugos ir (ar) produkto turto vertę), kuri apskaičiuota nepripažįstant dėl turto vertinimo rezultato ir dėl turto perkainojimo, atlikto pagal Tarptautinių apskaitos standartų arba Verslo apskaitos standartų reikalavimus po 2001 m. gruodžio 31 d., atsiradusių turto vertės pasikeitimų;

19.2. reguliuojamoje veikloje naudojamo ilgalaikio materialaus ir nematerialaus turto vertę apskaičiuojamą pagal formulę ir duomenis šiam turtui apskaičiuoti pateikiamus Metodikos 4 priedo lentelėje:

$$RAB_{i,y} = RAB_{i,y-2} + I_{i,y-1} - N_{i,y-1} - R_{i,y-1} \quad (2)$$

kur:

$RAB_{i,y}$ – reguliuojamoje veikloje naudojamo ilgalaikio materialaus ir nematerialaus turto vertė metais y , Eur;

$RAB_{i,y-2}$ – reguliuojamoje veikloje naudojamo ilgalaikio materialaus ir nematerialaus turto vertė metų $y-2$ pabaigoje, Eur. Pirmaisiais metais, kurių vertei apskaičiuoti bus naudojama paslaugos (produkto) teikėjo ilgalaikio materialaus ir nematerialaus turto vienetų ir kito reguliuojamoje veikloje naudojamo turto vertė lygi šių turto vienetų neperkainotai grynajai buhalterinei vertei, įvertinant investicijas (į eksploataciją įvestą turtą), turto

nusidėvėjimą, nurašymus ir metų, einančių prieš metus, kuriais skaičiuojamos ar koreguojamos kainų viršutinės ribos, pabaigos;

$I_{i, y-1}$ – paslaugos teikėjo investicijos (į eksploataciją įvestas turtas) į ilgalaikį materialų ir nematerialų reguliuojamoje veikloje naudojamą turtą metais $y-1$, Eur;

$N_{i, y-1}$ – paslaugos teikėjo reguliuojamoje veikloje naudojamo turto nusidėvėjimo kaštai metais $y-1$, Eur;

$R_{i, y-1}$ – paslaugos teikėjo nurašytas ir parduotas reguliuojamoje veikloje naudotas turtas, $y-1$, Eur;

19.3. neįtraukiant turto, kuris yra nudėvėtas, nesusijęs su reguliuojama paslauga ir (ar) produktu, nenaudojamo, esančio atsargose (išskyrus būtinąsias atsargas elektros energijos gamybos tikslams), užkonservuoto turto, investicinio turto, taip pat turto dalies, įsigytos už Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšas, gautas subsidijas, dotacijas ir už elektros energijos vartotojų įrenginių prijungimą prie tinklų sumokėtas įmokas įsigyto turto, ar jo dalies.

20. Investicijų grąža Asmenims, išskyrus Asmenis nurodytus Metodikos ir V skyriuje, nustatoma vadovaujantis Investicijų grąžos normos nustatymo metodika, patvirtinta Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2015 m. rugsėjo 22 d. nutarimu Nr. O3-510 „Dėl Investicijų grąžos normos nustatymo metodikos patvirtinimo“.

IV SKYRIUS

ELEKTROS ENERGIJOS, REZERVINĖS GALIOS IR TOTALIOS ELEKTROS ENERGETIKOS SISTEMOS AVARIJOS PREVENCIJOS AR LIKVIDAVIMO PASLAUGŲ KAINŲ NUSTATYMO TAISYKLĖS

21. Asmeniui, kuriam pagal šios Metodikos reikalavimus privaloma rengti reguliavimo apskaitos sistemą arba kuris apskaitos sistemą yra parengęs Metodikos 24 punkte nurodytu atveju, tretinio aktyviosios galios rezervo paslaugos kainos viršutinė riba nustatoma mažiausių sąnaudų principu, įvertinus pigiausias Asmens elektros energijos gamybos įrenginius, kuriems teisės aktais nustatytas privalomas dalyvavimas tretinio aktyviosios galios rezervų aukcione. Jeigu Asmuo tretinio aktyviosios galios rezervo paslaugą teikia dviem ir daugiau įrenginių, tretinio aktyviosios galios rezervo paslaugos kainos viršutinės ribos atskirai kiekvienam pigiausiajam Asmens elektros energijos gamybos įrenginiui nustatomos mažiausių sąnaudų principu, įvertinus visus Asmens elektros energijos gamybos įrenginius, kuriems teisės aktais numatytas privalomas dalyvavimas tretinio aktyviosios galios rezervų aukcione.

22. Asmeniui, kuriam pagal šios Metodikos reikalavimus neprivaloma rengti reguliavimo apskaitos sistemos, tretinio aktyviosios galios rezervo paslaugos kainos viršutinė riba pirmaisiais metais nustatoma atsižvelgiant į Asmens teikiamos tretinio aktyviosios galios rezervo paslaugos kainą pagal paskutinio iki kainų nustatymo įvykusio perdavimo sistemos operatoriaus organizuoto tretinio aktyviosios galios rezervo užtikrinimo paslaugos aukciono rezultatus ir koreguojant 5 proc. verte. Jei Asmuo nėra dalyvavęs arba Asmens kainos pasiūlymai nėra laimėję perdavimo sistemos operatoriaus organizuoto tretinio aktyviosios galios rezervo užtikrinimo paslaugos aukciono, tokiam Asmeniui tretinio aktyviosios galios rezervo paslaugos kainos viršutinė riba pirmą kartą nustatoma pagal Asmenų, kuriems pagal šios Metodikos reikalavimus neprivaloma rengti reguliavimo apskaitos sistemos, teikiamų tretinio aktyviosios galios rezervo užtikrinimo paslaugos kainų svertinį vidurkį, apskaičiuotą atsižvelgiant į paskutinio iki kainų nustatymo įvykusio perdavimo sistemos operatoriaus organizuoto aukciono rezultatus, ir šį vidurkį koreguojant 5 proc. verte.

23. Visais kitais metais, einančiais po pirmųjų metų, kuriems tretinio aktyviosios galios rezervo paslaugos kainos viršutinė riba buvo nustatyta pagal Metodikos 22 punktą, tretinio aktyviosios galios rezervo paslaugos kainos viršutinė riba nustatoma – Tarybos praėjusiais metais Asmeniui nustatytą kainos viršutinę ribą pakoreguojant Finansų ministerijos prognozuojamos metinės infliacijos dydžiu ir efektyvumo rodikliu, kuris yra lygus 1 proc.

24. Asmeniui, kuriam pagal šios Metodikos 22 ir 23 punktų reikalavimus yra nustatytos tretinio aktyviosios galios rezervo paslaugos kainų viršutinės ribos, neprivaloma rengti reguliavimo apskaitos sistemos.

25. Jeigu Asmuo, kuriam pagal šios Metodikos 22 ir 23 punktų reikalavimus yra nustatytos tretinio aktyviosios galios rezervo paslaugos kainos viršutinės ribos, pagal šios Metodikos 6 punktą parengia ir pateikia audituotą reguliuojamos veiklos ataskaitą sąnaudų pagrįstumui įvertinti, susidarę neatitikimai tarp faktiškai patirtų sąnaudų ir gautų pajamų iš pardavimo sistemos operatoriaus vertinami, jeigu Asmuo pateikė kainos pasiūlymą aukcione ne mažesne nei pagal Metodikos 22 ir 23 punktų reikalavimus nustatyta kainos viršutine riba ir tik ta dalimi, kuri nedarytų įtakos pardavimo sistemos operatoriaus organizuoto aukciono laimėtojams, už laikotarpį, kuriam Asmeniui kaina buvo nustatyta pagal šios Metodikos 22 ir 23 punktų reikalavimus.

26. Reguluojamos paslaugos (produkto) kaina yra lygi tos paslaugos (produkto) pateikimo sąnaudoms ir investicijų grąžai. Reguluojamos paslaugos (produkto) kaina nustatoma:

26.1. vadovaujantis formule:

$$T_{i,y} = S_{i,y} = \frac{(S_{P,i,y} + S_{K,i,y} + ROI_{i,y} + \Delta ROI_{i,y-2})}{Q_{i,y}} \quad (3)$$

kur:

T – reguliuojamos paslaugos (produkto) kaina, Eur/vnt.;

S – reguliuojamos paslaugos (produkto) sąnaudos, Eur/vnt.;

i – reguliuojama paslauga (produktas);

y – ataskaitinis laikotarpis, kuriam nustatoma reguliuojamos paslaugos (produkto) kaina, metai;

(y-2) – praėjęs ataskaitinis laikotarpis, užsibaigęs reguliuojamos paslaugos (produkto) kainos nustatymo metu, metai;

$T_{i,y}$ – i-tosios reguliuojamos paslaugos (produkto) kaina, nustatoma ataskaitiniam laikotarpiui y, Eur/vnt.;

$S_{i,y}$ – i-tosios reguliuojamos paslaugos (produkto) sąnaudos, įskaitant investicijų grąžą, ataskaitinį laikotarpį y, Eur/vnt.;

$S_{P,i,y}$ – i-tosios reguliuojamos paslaugos (produkto) pastoviosios sąnaudos per ataskaitinį laikotarpį y, Eur;

$S_{K,i,y}$ – i-tosios reguliuojamos paslaugos (produkto) kintamos sąnaudos per ataskaitinį laikotarpį y, Eur;

$ROI_{i,y}$ – i-tajai reguliuojamai paslaugai (produktui) priskirta investicijų grąža per ataskaitinį laikotarpį y, Eur;

$\Delta ROI_{i,y}$ – i-tajai reguliuojamai paslaugai (produktui) priskirtos protingumo kriterijų atitinkančios investicijų grąžos neatitikimo dydis, palyginti su nustatyta investicijų grąža, per ataskaitinį laikotarpį (y-2), Eur;

$Q_{i,y}$ – i-tosios reguliuojamos paslaugos (produkto) kiekis, patiekiamas per ataskaitinį laikotarpį y, vnt.

26.2. laikant, kad i-tosios reguliuojamos paslaugos (produkto) kiekis $Q_{i,y}$, patiekiamas per ataskaitinį laikotarpį y, yra nustatomas, vadovaujantis šiais nurodymais:

26.2.1. elektros energijos (reguliuojamo produkto) atveju kiekis Q nustatomas kaip pagamintinos (kai Asmuo yra gamintojas, $Q_{EG,y}$) arba patiekimos (kai Asmuo yra nepriklausomas tiekėjas, $Q_{ET,y}$) elektros energijos kiekis per ataskaitinį laikotarpį (kalendorinius metus), matuojamas kWh;

26.2.2. Pirminio aktyviosios galios rezervo užtikrinimo (QPAG,y), Antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo užtikrinimo (QAAG,y), Antrinio aktyviosios galios rezervo nuokrypiams reguliuoti užtikrinimo (QANG,y), Tretinio aktyviosios galios rezervo

užtikrinimo paslaugų (QTAG,y) (reguliuojamų paslaugų) atvejais kiekis Q nustatomas kaip užtikrinamos valandinės galios apimtis per ataskaitinį laikotarpį (kalendorinius metus), matuojamas MW/h. Jeigu reguliuojama paslauga užsakoma ištisus metus ir nustatoma kainos viršutinė riba, naudojama $Q_{i,y} \text{ (MW/h)} = q_{i,y} \text{ (MW)} * 8760 \text{ (h)}$ arba kaip $Q_{i,y} = 1 \text{ (vnt.)}$, kai nustatoma viršutinė reguliuojamų paslaugų pajamų riba;

26.2.3. reaktyviosios galios ir įtampos valdymo paslaugos (reguliuojamos paslaugos) atveju kiekis Q nustatomas kaip valandų skaičius per ataskaitinį laikotarpį (metus), kuriam yra teikiama ši reguliuojama paslauga, ir matuojama valandomis h. Jei šią reguliuojamą paslaugą Asmuo teikia ištisus metus, naudojama $Q_{RGIV,y} = 8760 \text{ (h)}$;

26.2.4. totalios elektros energetikos sistemos avarijos prevencijos ar likvidavimo atveju kiekis Q nustatomas kaip $Q_{SA,y} = 1 \text{ (vnt.)}$;

26.3. įvertinus protingumo kriterijų atitinkančios investicijų grąžos neatitikimo dydį, palyginti su nustatyta investicijų grąža per praėjusį ataskaitinį laikotarpį, kuriuo koreguojamas reguliuojamos veiklos leistinas pajamų lygis ateinantiems metams ir kurį apskaičiuojant įvertinama:

26.3.1. Asmens uždirbta faktinė investicijų grąža iš reguliuojamos paslaugos (produkto) per praėjusį ataskaitinį laikotarpį, priskirta faktiškai užsakytam reguliuojamos paslaugos (produkto) kiekiui;

26.3.2. Asmens gautos papildomos pajamos, susijusios su reguliuojamų paslaugų ir (ar) produktų teikimu, kuriems teikti naudojami ar nenaudojami reguliuojamos veiklos ištekliai;

26.3.3. investicijų grąžos neatitikimas dėl faktinės reguliuojamos paslaugos teikimui naudojamo turto vertės pokyčio, įvertinus naujai pradėtus eksploatuoti turto vienetams;

26.3.4. praėjusių laikotarpių investicijų grąžos korekcijos, nustatytos Tarybos sprendimu.

26.4. atsižvelgiant (pakoreguojant leistiną pajamų lygį) į Tarybos atliktų reguliuojamų paslaugų sąnaudų pagrįstumo (būtinumo) patikrinimo rezultatus bei sąnaudų audito, atlikto pagal reguliacinius sąnaudų apskaitos reikalavimus, išvadas.

27. Asmuo, sudarydamas sutartis dėl reguliuojamos paslaugos (produkto) teikimo ar teikdamas pasiūlymus dėl tokių sutarčių sudarymo, negali sutartyse (pasiūlymuose) nurodyti aukštesnės reguliuojamos paslaugos (produkto) kainos, nei kaina, nustatyta pagal šią Metodiką.

28. Tuo atveju, kai Asmuo, kuriam tretinio aktyviosios galios rezervo paslaugos kainos viršutinė riba nustatyta pagal Metodikos 21 punkto reikalavimus, nebeteikia rezervinės galios paslaugų, susidarę neatitikimai tarp Asmenims prognozuotų ir faktiškai patirtų sąnaudų teikiant šias paslaugas Tarybos sprendimu įvertinami, įpareigojant Asmenis grąžinti susidariusį neatitikimą perdavimo sistemos operatoriui, jeigu Asmens faktiškai patirtos sąnaudos buvo mažesnės nei gautos pajamos iš perdavimo sistemos operatoriaus, arba išmokant susidariusį neatitikimą Asmeniui, jeigu Asmens faktiškai patirtos sąnaudos buvo didesnės nei gautos pajamos iš perdavimo sistemos operatoriaus.

V SKYRIUS

IZOLIUOTO ELEKTROS ENERGETIKOS SISTEMOS DARBO LEISTINŲ PAJAMŲ NUSTATYMO TAISYKLĖS

29. Asmuo, kuris teikia izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo paslaugą, turi teisę investicijų grąžą gauti pagamintą elektros energiją parduodant Prekybos elektros energija taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis. Asmens gautos investicijų grąžos parduodant pagamintą elektros energiją, korekcijos nėra atliekamos. Kintamos sąnaudos ir gautos pajamos iš elektros energijos gamybos nepriskiriamos reguliuojamai izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo paslaugai.

30. Asmeniui, kuriam pagal šios Metodikos reikalavimus privaloma rengti reguliavimo apskaitos sistemą arba kuris apskaitos sistemą yra parengęs Metodikos 34 punkte nurodytu atveju, izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo paslaugos kainos viršutinė riba nustatoma įvertinus šios paslaugos pateikimo sąnaudas (nevertinant investicijų grąžos ir kintamų sąnaudų ir gautinų pajamų iš elektros energijos gamybos) ir per praėjusį laikotarpį priskirtų sąnaudų neatitikimo dydį, palyginti su gautų pajamų iš perdavimo sistemos operatoriaus dydžiu.

31. Asmeniui, kuriam pagal šios Metodikos reikalavimus neprivaloma rengti reguliavimo apskaitos sistemos, izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo kainos viršutinė riba pirmaisiais metais nustatoma atsižvelgiant į Asmens teikiamos tretinio aktyviosios galios rezervo paslaugos kainą pagal paskutinio iki kainų nustatymo įvykusio perdavimo sistemos operatoriaus organizuoto tretinio aktyviosios galios rezervo užtikrinimo paslaugos aukciono rezultatus ir koreguojant 5 proc. verte. Jei Asmuo nėra dalyvavęs arba Asmens kainos pasiūlymai nėra laimėję perdavimo sistemos operatoriaus organizuoto tretinio aktyviosios galios rezervo užtikrinimo paslaugos aukciono, tokiam Asmeniui izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo kainos viršutinė riba pirmą kartą nustatoma pagal Asmenų, kuriems pagal šios Metodikos reikalavimus neprivaloma rengti reguliavimo apskaitos sistemos, teikiamų tretinio aktyviosios galios rezervo užtikrinimo paslaugos kainų svertinį vidurkį, apskaičiuotą atsižvelgiant į paskutinio iki kainų nustatymo įvykusio perdavimo sistemos operatoriaus organizuoto aukciono rezultatus, ir šį vidurkį koreguojant 5 proc. verte.

32. Visais kitais metais, einančiais po pirmųjų metų, kuriems izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo kainos viršutinė riba buvo nustatyta pagal Metodikos 31 punktą, izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo kainos viršutinė riba nustatoma – Tarybos praėjusiais metais nustatytą kainos viršutinę ribą pakoreguojant Finansų ministerijos prognozuojamos metinės infliacijos dydžiu ir efektyvumo rodikliu, kuris yra lygus 1 proc.

33. Asmeniui, kuriam pagal šios Metodikos 31 ir 32 punktų reikalavimus yra nustatytos izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo kainų viršutinės ribos, neprivaloma rengti reguliavimo apskaitos sistemos.

34. Jeigu Asmuo, kuriam pagal šios Metodikos 31 ir 32 punktų reikalavimus yra nustatyta izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo paslaugos kainos viršutinė riba, pagal šios Metodikos 6 punktą parengia ir pateikia audituotą reguliuojamos veiklos ataskaitą sąnaudų pagrįstumui įvertinti, susidarę neatitikimai tarp faktiškai patirtų sąnaudų ir gautų pajamų iš perdavimo sistemos operatoriaus kompensuojami už laikotarpį, kuriam Asmeniui kaina buvo nustatyta pagal šios Metodikos 31 ir 32 punktų reikalavimus.

35. Tuo atveju, kai Asmuo, kuriam izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo paslaugos kainos viršutinė riba nustatyta pagal Metodikos 30 punkto reikalavimus, nebeteikia izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo paslaugos, susidarę neatitikimai tarp Asmens faktiškai patirtų sąnaudų (nevertinant investicijų grąžos ir kintamų sąnaudų ir gautinų pajamų iš elektros energijos gamybos) teikiant šias paslaugas Tarybos sprendimu įvertinami, įpareigojant Asmenį grąžinti susidariusį neatitikimą perdavimo sistemos operatoriui, jeigu Asmens faktiškai patirtos sąnaudos buvo mažesnės nei gautos pajamos iš perdavimo sistemos operatoriaus, arba išmokant susidariusį neatitikimą Asmeniui, jeigu Asmens faktiškai patirtos sąnaudos buvo didesnės nei gautos pajamos iš perdavimo sistemos operatoriaus.

VI SKYRIUS

REIKALAVIMAI, SUSIJĘ SU ELEKTROS ENERGIJOS KAINŲ BEI REZERVINĖS GALIOS UŽTIKRINIMO PASLAUGŲ KAINŲ NUSTATYMU

36. Asmenys, išskyrus Asmenis, kuriems pagal Metodikos 22, 23, 31 ir 32 punktų reikalavimus yra nustatyta tretinio aktyviosios galios rezervo paslaugos kainų viršutinė riba arba izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo paslaugos kainos viršutinė riba, iki einamųjų metų rugpjūčio 15 d. pateikia Tarybai reguliuojamų paslaugų (produktų) kainų

projektus, užpildytus Metodikos 1–4 priedus, vadovaudamiesi šioje Metodikoje nustatytais reikalavimais, taip pat atskleisdami kitą informaciją, reikalingą pagrįstam ir motyvuotam Tarybos sprendimui dėl reguliuojamų paslaugų (produktų) kainų priimti. Asmuo Tarybai pateikia:

36.1. faktines praėjusio ataskaitinio laikotarpio ($y-2$) pajamas pagal kiekvieną verslo vienetą ir kiekvieną reguliuojamą paslaugą (produktą); laukiamas einamojo laikotarpio ($y-1$) pajamas pagal kiekvieną verslo vienetą ir kiekvieną reguliuojamą paslaugą (produktą); prognozuojamas būsimo ataskaitinio laikotarpio (y) pajamas pagal kiekvieną verslo vienetą ir kiekvieną reguliuojamą paslaugą (produktą);

36.2. faktines praėjusio ataskaitinio laikotarpio ($y-2$) sąnaudas pagal kiekvieną verslo vienetą ir kiekvieną reguliuojamą paslaugą (produktą), specifikuotas pagal sąnaudų kategorijas ir grupes; laukiamas einamojo ataskaitinio laikotarpio ($y-1$) sąnaudas, pagal kiekvieną verslo vienetą ir kiekvieną reguliuojamą paslaugą (produktą), specifikuotas pagal sąnaudų kategorijas ir grupes; prognozuojamas būsimo ataskaitinio laikotarpio (y) sąnaudas pagal kiekvieną verslo vienetą ir kiekvieną reguliuojamą paslaugą (produktą), specifikuotas pagal sąnaudų kategorijas ir grupes;

36.3. faktinį praėjusio ataskaitinio laikotarpio ($y-2$) kiekvienos reguliuojamos paslaugos (produkto) kiekį; laukiamą einamojo ataskaitinio laikotarpio ($y-1$) kiekvienos reguliuojamos paslaugos (produkto) kiekį; prognozuojamą būsimojo ataskaitinio laikotarpio (y) kiekvienos reguliuojamos paslaugos (produkto) kiekį;

36.4. faktines kapitalo apimtis, priskirtas pagal kiekvieną verslo vienetą ir kiekvieną reguliuojamą paslaugą (produktą), praėjusį ataskaitinį laikotarpį ($y-2$); laukiamas kapitalo apimtis, priskirtas pagal kiekvieną verslo vienetą ir kiekvieną reguliuojamą paslaugą (produktą), einamąjį ataskaitinį laikotarpį ($y-1$); prognozuojamas kapitalo apimtis, priskirtas pagal kiekvieną verslo vienetą ir kiekvieną reguliuojamą paslaugą (produktą), būsimąjį ataskaitinį laikotarpį (y).

VII SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

37. Taryba teisės aktų nustatyta tvarka turi teisę iš energetikos įmonių ar asmenų, kurių vykdoma veikla tiesiogiai ar netiesiogiai susijusi su energetikos veikla, bei valstybės institucijų gauti visą reikalingą informaciją ir dokumentus, būtinus Tarybos sprendimui dėl reguliuojamų paslaugų (produktų) kainų nustatymo priimti.

38. Asmenys, pažeidę Metodikos nuostatas, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

39. Tarybos veiksmai arba neveikimas, įgyvendinant šią Metodiką, gali būti skundžiami Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka ir sąlygomis.

Elektros energijos kainos,
rezervinės galios ir izoliuoto
elektros energetikos sistemos
darbo užtikrinimo paslaugų kainų
nustatymo metodikos
1 priedas

(Įmonės pavadinimas)

PELNO IR NUOSTOLIŲ ATASKAITA
(sudarymo data)

PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA, tūkst. Lt (tūkst. EUR)	201_ Faktas	201_ Laukiama	201_ Prognozė
Pardavimo pajamos			
Prekybos elektros energija LT rinkoje pajamos			
Elektros energijos eksporto pajamos			
Tiekimo pajamos			
Balansavimo ir reguliavimo elektros energijos pajamos			
Galios rezervavimo pajamos			
VIAP pajamos			
Šilumos energijos pajamos			
Kiti elektros ar susijusių paslaugų pardavimai			
Naujų vartotojų prijungimas			
Kitos veiklos pajamos			
Remonto, techninės priežiūros ir statybos pajamos			
Naujų paslaugų pajamos			
ITT paslaugos			
Nuomos pajamos			
Elektros įrenginių iškelimo pajamos			
Kitos pajamos			
Iš viso pajamos			
Elektros ar susijusių paslaugų pirkimai			
Mazuto pirkimo sąnaudos			
Dujų pirkimo sąnaudos			
Prekybos elektros energija LT rinkoje sąnaudos			
Elektros energijos eksporto sąnaudos			
Elektros energijos pirkimas (be pardavimo)			
Elektros energijos pirkimas eksportui			
Balansavimo ir reguliavimo elektros energijos sąnaudos			
Galios rezervų pirkimas			
VIAP			
Kiti elektros ar susijusių paslaugų pirkimai			
Aplinkos taršos leidimai			
Veiklos sąnaudos (OPEX)			
Darbo užmokestis ir socialinis draudimas			
Elektros tinklo ir elektros gamybos įrenginių remonto ir priežiūros sąnaudos			

Kitos remonto ir priežiūros sąnaudos			
Komunalinės paslaugos			
Telekomunikacijų ir IT paslaugos			
Komandiruotės			
Konsultacinės paslaugos			
Mokslo ir tiriamieji darbai			
Personalo vystymas			
Mažaverčių atsargų sąnaudos			
Viešieji ryšiai ir marketingas			
Nuoma			
Transportas			
Klientų aptarnavimas			
Mokesčiai			
Subranga ir medžiagos rangos darbams			
Kitos sąnaudos			
Nusidėvėjimas ir amortizacija			
ATL perkainojimo sąnaudos			
Nurašymai			
Vertės sumažėjimas (sumažėjimo atkūrimas)			
Iš viso sąnaudos			
Veiklos pelnas			
Finansinės veiklos pajamos			
Palūkanų pajamos			
Valiutos kurso pasikeitimo pajamos			
Gauti dividendai			
Kitos finansinės veiklos pajamos			
Finansinės veiklos sąnaudos			
Palūkanų sąnaudos			
Valiutos kurso pasikeitimo nuostoliai			
Asocijuotų įmonių rezultato dalis			
Kitos finansinės veiklos sąnaudos			
Pelnas prieš apmokestinimą			
Pelno mokestis			
Ataskaitinių metų pelno mokestis			
Atidėtas pelno mokestis			
Grynasis pelnas			

Elektros energijos kainos,
rezervinės galios ir izoliuoto
elektros energetikos sistemos
darbo užtikrinimo paslaugų kainų
nustatymo metodikos
2 priedas

(Imonės pavadinimas)

VEIKLOS SĄNAUDŲ (OPEX) ATASKAITA
(sudarymo data)

[illegible]

[illegible]

Elektros energijos kainos,
rezervinės galios ir izoliuoto
elektros energetikos sistemos
darbo užtikrinimo paslaugų kainų
nustatymo
3 priedas

(Imonės pavadinimas)

KINTAMUJŲ SĄNAUDŲ ATASKAITA
(sudarymo data)

[illegible]

Elektros energijos kainos,
rezervinės galios ir izoliuoto
elektros energetikos sistemos
darbo užtikrinimo paslaugų kainų
nustatymo metodikos
4 priedas

(Įmonės pavadinimas)

NAUDOJAMO TURTO VERTĖ, GRUODŽIO 31 D. ATASKAITA
(sudarymo data)

Eil. Nr.	Pavadinimas	20..-12-31 (laukiama) tūkst. Lt (tūkst. EUR)				20..-12-31 (faktas) tūkst. Lt (tūkst. EUR)			
		_ blokas	_ renginiai	Kita (įvesti)	Iš viso	_ blokas	_ renginiai	Kita (įvesti)	Iš viso
1.	Ekonomiškai pagrįsta ilgalaikio turto vertė (RAB) (2+3-4-5-6-7)**								
1.1	iš jo turto, būtino rezervui išlaikyti, vertė								
2.	Likutinė reguliuojamos veiklos ilgalaikio turto vertė (ataskaitinio laikotarpio pradžioje)								
3.	Elektros energetikos įmonės su Taryba suderintos bei įgyvendintos investicijos per ataskaitinius metus								
4.	Ilgalaikio turto nusidėvėjimo sąnaudos, priskaitytos per ataskaitinius metus								
5.	Parduoto, perleisto ir nurašyto turto likutinė vertė ataskaitinių metų pabaigoje								
6.	Dotacijų ir subsidijų (įskaitant vartotojų prijungimo įmokas, ES fondų lėšas) likutinė vertė								
7.	Nenaudojamo, laikinai nenaudojamo (užkonservuoto) turto vertė								

*naudojamo turto vertė turi būti lygi ilgalaikio materialiojo turto neperkainotai grynajai buhalterinei vertei 2001 m. gruodžio 31 d., įvertinant investicijas, turto nusidėvėjimą, nurašymus ir pardavimus laikotarpiu tarp šios datos ir ataskaitinių metų, už kuriuos teikiama informacija. Turto vertė apskaičiuojama neįtraukiant reguliuojamo turto, kuris yra nudėvėtas, su reguliuojama paslauga ir (ar) produktu nesusijusio, nenaudojamo, esančio atsargose, užkonservuoto turto, investicinio turto, taip pat už Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšas, gautas subsidijas ir dotacijas; tai pat nepripažįstant nepagrįstai panaudotų investicijų į reguliuojamų paslaugų ir (ar) produktų turto vertę lėšų sumos.